

Sygn.akt **IC 295/15**

Dnia 25 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział I Cywilny składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Małgorzata Franczak - Opiela

Protokolant : sekretarz sądowy Jolanta Furman

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

i sprawy z powództwa **S. K.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powodów M. K. i S. K. kwoty po 30.000,00zł (słownie: trzydzieści tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami od 30 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku, a z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. K. i powoda S. K. kwoty po 164,77zł (sto sześćdziesiąt cztery złote 77/100) tytułem kosztów postępowania.

SSO Małgorzata Franczak-Opiela

Sygn. akt I C 295/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 lutego 2016 r.

W pozwie z dnia 12 marca 2015 r. skierowanym przeciwko Towarzystwo (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. powódka M. K. domagała się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty a nadto zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł.

W pozwie z dnia 12 marca 2015r. s. skierowanym przeciwko Towarzystwo (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. powód S. K. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty a nadto zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2015r. tut. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę z powództwa M. K. ze sprawą z powództwa S. K. i prowadzenie sprawy pod sygnaturą akt IC 295/15.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 14 maja 2006r. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku którego śmierć poniosła córka powodów J. licząca w tym czasie 17 lat. Powodowie podnieśli, że więź łącząca ich z córką była niezwykle silna, zmarła od najmłodszych lat była dzieckiem wesołym, uśmiechniętym, chętnie pomagała w pracach domowych i w gospodarstwie rolnym. Zmarła była najzdolniejsza z całego rodzeństwa. Śmierć dziecka jest jednakowo bolesna dla rodziców niezależnie od wieku w jakim umarła ani od przyczyny zgonu. Nagle przerwanie życia dziecka jest dla jego rodziców jawi się jako skrajne okrucieństwo, którego nie sposób objąć rozumem. Śmierć córki powodów zmieniła ich życie, do dnia dzisiejszego nie mogą pogodzić się ze śmiercią córki.

Powodowie podnieśli, że pismem z dnia 26 listopada 2014r. zgłosili pozwanemu roszczenie w kwocie 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią córki. Pozwany decyzją z dnia 29 grudnia 2014r. przyznał na rzecz powodów kwoty po 10 000 zł.

W odpowiedzi na pozwy, strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwany podniósł, że nie można w sposób automatyczny przyjmować, iż śmierć osoby bliskiej zawsze uzasadnia roszczenie o zadośćuczynienie z art. 448 k.c., a nadto trzeba odróżnić samą odpowiedzialność cywilną sprawcy, która może znajdować zastosowanie na gruncie art. 448 k.c. oraz odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia. Pozwany odpowiada bowiem wyłącznie za szkody, które pozostają w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem, a rozszerzanie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń na szkody osób trzecich - nie pozostające w bezpośrednim związku ze zdarzeniem będącym źródłem szkody - jest w świetle obowiązujących przepisów nieuzasadnione, pozwany wskazał, iż w ramach udzielonej ochrony ubezpieczeniowej OC posiadacza pojazdu nie mieści się odpowiedzialność z tytułu naruszenia dóbr osobistych pośrednio poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym.

Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, iż roszczenie powodów jest rażąco wygórowane, przekraczające granice umiarkowania oraz aktualne warunki i stopę życiową społeczeństwa. Pozwany wskazał na bardzo długi upływ czasu od zdarzenia, który wpływa na zmniejszenie cierpienia po śmierci osoby bliskiej. Nadto pozwany zakwestionował datę od której powodowie domagali się odsetek od należności objętej pozwem, podnosząc, że zadośćuczynienie za doznaną krzywdę jest wymagalne dopiero od daty wyrokowania. Pozwany zakwestionował żądanie powodów zasądzenia na ich rzecz dwukrotności stawki minimalnej z tytułu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany przyznał, że powodowie pismem z dnia 26 listopada 2014r. zgłosili pozwanemu szkodę i w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego otrzymali od pozwanego tytułem zadośćuczynienia za śmierć córki kwoty po 10 000 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2006 r. w miejscowości D. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku, którego kierowca samochodu osobowego P. (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie zachowując należytej staranności podczas wykonywania manewru wyprzedzania samochodu marki O. (...), poruszając się z nadmierną prędkością w miejscu niedozwolonym w końcowej fazie wyprzedzania, przy zaburzonym torze ruchu podczas zjazdu na lewy pas nie zachował bezpiecznej odległości od tego pojazdu doprowadzając do bocznego otarcia samochodów, zaburzenia jego toru ruchu a w konsekwencji do jego zjechania do przydrożnego rowu i uderzenia w drzewo, czym nieumyślnie przyczynił się do powstania u J. K. (1) rozległych obrażeń ciała skutkujący jej śmiercią na miejscu wypadku.

Kierujący pojazdem został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 18 października 2006 r. do sygn. II K 121/06. (okoliczności bezsporne).

Przed wypadkiem zmarła J. K. (1) licząca 17 lat zamieszkiwała w W. wraz rodzicami i rodzeństwem. Powodowie mieli pięcioro dzieci, trzech synów i dwie córki. Zmarła J. była z kolei czwartym dzieckiem. Najstarszy syn w dacie wypadku

mieszkał poza domem rodzinnym. Zmarła w dacie wypadku była uczennicą Liceum Profilaktycznego w L., była wzorową uczennicą, planowała podjęcie studiów i chciała pracować jako nauczyciel. Była osobą wesołą, energiczną, pomagała w rodzicom w gospodarstwie rolnym, w domu, przygotowywała posiłki dla rodziny wraz z siostrą, pomagała młodszemu bratu. Powodowie przeżyli bardzo nagłą i tragiczną śmierć córki, nie mogli spać, płakali, ogarniał ich smutek i przygnębienie. Powódka od 1998r. pozostawała w leczeniu (...) – leczona z powodu nerwicy. Skargi na nerwowość, koszmarne sny, brak chęci do pracy, smutek, obawy przed przyszłością, trudności bytowe. Wizyty w PZP rzadkie, w 2002 i 2004r. po jednej wizycie w roku. W 2006r. wizyty w dniach 9.03., 23.08. i 5.10. u psychiatry i w dniach 16 i 23. 10 2006r. miała wykonane kolejne badania psychologiczne. Psychiatra nie zmienił sposobu leczenia i nie zwiększył dawek. W 2007r. jedna wizyta, w 2008r. powódka zgłosiła się do lekarza 14 lutego i 19 listopada, w grudniu 2008r. była po raz kolejny badana przez psychologa dla celów orzecznich. W latach 2009 i 2010 i 2011 zgłosiła się jeden raz u lekarza. Następnie dokumentacja wznowiona dopiero od 20.01.2014r. Skargi wypowiedane przez powódkę były analogiczne jakiej obecnie zgłasza, smutek, obawę przed przyszłością, koszmarne sny, nerwowość. Powód S. K. nie korzystał z opieki psychiatry, ani psychologa po śmierci córki, twierdził, że nie było takiej potrzeby, kiedy wychodził do pracy czy kolegów to się rozerwał, w domu było gorzej.

(dowód: zeznania świadków Z. D. od 00:14:05 k. 74-75, J. K. (2) od 00:28:37 k. 75, powódki od 00:40:47 k. 75-76, powoda od 00:55:40 k. 76, historia choroby powódki z (...) k. 83, opinia sądowno-psychiatryczna k. 92-95)

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy, w tym dokumentacji z leczenia psychiatrycznego powódki, opinii sądowno-psychiatrycznej oraz w oparciu o materiał osobowy. Stan faktyczny był zasadniczo bezsporny, a spór pomiędzy stronami koncentrował się wokół kwestii prawnych, w tym zakresu odpowiedzialności strony pozwanej.

Sąd obdarzył wiarygodnością zeznania powodów i świadków Z. D. i J. K. (2) odnośnie więzi i relacji łączących powódkę ze zmarłą córką, a także zmian jakie wywołała śmierć córki w ich życiu, rodzaju, długotrwałości i intensywności doznanych w związku z tym cierpień, poza tą częścią zeznań, że u powodów nie zakończył się okres żałoby, bowiem w tej części zeznania pozostają w sprzeczności z treścią opinii psychiatrycznej. Sąd podzielił wnioski opinii biegłego psychiatry na okoliczności krzywdy powodów związanych ze śmiercią córki powodów. Opinia ta została sporządzona po badaniu powodów i analizie dokumentacji z leczenia powódki. Jest fachowa, rzetelna i należyte uzasadniona, żadna ze stron nie składała zastrzeżeń co do opinii biegłego. Należy też podkreślić, że powodowie nie sprzeciwiali się przeprowadzeniu dowodu z opinii psychiatry, zarzut co do przeprowadzenia tego dowodu podnieśli już po sporządzeniu opinii przez biegłego psychiatry.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało w części na uwzględnienie.

Strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności wynikającej z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, z winy którego doszło do zaistnienia wypadku. Konsekwentnie wskazywała jednak na niezasadność podnoszonego roszczenia, ze względu na brak podstawy prawnej do jego uwzględnienia.

Pomimo istotnych rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, zgodnie z aktualnym, konsekwentnym i jednolitym poglądem doktryny oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego, który to Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela, najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., sygn. III CZP 76/10, Lex nr 6041, uchwała z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. III CZP 32/11, Lex nr 852341, sygn. I CSK 314/11, Lex nr 1164718). W judykaturze za ugruntowane należy też uznać stanowisko, że w stanie prawnym sprzed dnia 3 sierpnia 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Wynika ono z przyjęcia, iż prawo

do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 k.c.

W ocenie Sądu, powoływany przez pozwaną przepis art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie daje podstaw do czynienia jakichkolwiek rozróżnień kompensaty krzywdy pod względem podmiotowym. Zwraca uwagę, iż wbrew twierdzeniom pozwanej, w wymienionym przepisie nie zostały wymienione dobra osobiste, za które przysługuje odszkodowanie od zakładu ubezpieczeń na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, lecz przepis ów odnosi się wyłącznie do odpowiedzialności za szkodę, która wynika z bliżej wymienionych w tym przepisie zdarzeń. Co istotne, szkoda w tym znaczeniu jest rozumiana szeroko, jako obejmująca - obok aspektów majątkowych - również te, niemajątkowe, które objęte są zadośćuczynieniem za cierpienia psychiczne wynikające ze śmierci osoby najbliższej w wyniku deliktu. W tym właśnie znaczeniu osoby najbliższe zmarłego są osobami bezpośrednio poszkodowanymi w wyniku jego śmierci wskutek czynu niedozwolonego, a pozwana jako gwarant, odpowiada w ramach umowy odpowiedzialności cywilnej za działanie sprawcy objęte umową ubezpieczenia. Co jednak najistotniejsze, w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie o sygn. III CZP 93/12 (Lex nr 1267081) Sąd Najwyższy ostatecznie przesądził, iż przepis art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych - w brzmieniu sprzed 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na zasadzie przepisu art. 448 k.c. Stanowisko takie, w obowiązującym orzecznictwie sądów powszechnych, jest w chwili obecnej przyjmowane jednolicie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należało, że spowodowanie śmierci J. K. (1) stanowiło zawinione i bezprawne naruszenie dóbr osobistych powódki, przejawiających się w prawie do utrzymywania więzi rodzinnych, uczuciowych i emocjonalnych z córką - w stopniu uzasadniającym przyznanie powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. - od ubezpieczyciela pojazdu, którym kierował sprawca wypadku.

Artykuł 448 k.c. nie zawiera żadnych wskazań co do wysokości zadośćuczynienia, wynika z przepisu, że jego suma na rzecz poszkodowanego ma być odpowiednia. Przy ocenie, jaka suma jest, w rozumieniu powołanego przepisu, odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, obok rodzaju naruszonego dobra, należy mieć na uwadze także charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych tym naruszeniem. Zadośćuczynienie ma celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. W ocenie Sądu odpowiednią dla powodów kwotą, która zrekompensuje doznaną przez powodów krzywdę jest kwota 40 000 zł. Sąd uwzględnił, że powodowie w wyniku tragicznego wypadku drogowego utracili jedną z najbliższych członków rodziny a mianowicie 17 letnią córkę z którą wiązali plany na przyszłość, liczyli, że córka wykształci się i będzie dla niej podporą w przyszłości. Byli dumni z jej osiągnięć w szkole, zaangażowania zajęcia w domu, poza szkołą, służyła im pomocą. Gdyby nie tragiczna śmierć to powodowie wraz z córką jeszcze przez wiele lat tworzyliby szczęśliwą rodzinę.

Jednakże powództwo w zgłoszonej wysokości Sąd uznał za wygórowane mając na uwadze charakter dochodzonego roszczenia, wynikającego z naruszenia dóbr osobistych poprzez nagle zerwanie więzi rodzicielskiej z córką na skutek jej śmierci. Sąd miał również na uwadze, że stan psychiczny powódki, nie uległ pogorszeniu na skutek śmierci córki, powódka od 1998r. leczyła się z powodu zaburzeń nerwicowych, skargi wypowiedane przez powódkę były analogiczne jak te zgłaszane obecnie, powódka od 2011r. do 2014r. nie pozostawała w żadnym leczeniu, podobnie powód nie korzystał z opieki psychiatry lub psychologa po śmierci córki, jak sam podał nie było takiej potrzeby. Aktualnie nie ujawnia żadnych odchyłań w stanie zdrowia psychicznego. Powodowie w sposób typowy przeżyli okres żałoby po śmierci córki J.. Śmierć córki nie wywołała zaburzeń w stanie psychicznym powodów i nie spowodowała uszczerbku psychicznego na ich zdrowiu. Należy także podkreślić, że wypadek miał miejsce w 2006r. a powodowie dopiero w 2014r. wystąpili z żądaniem zadośćuczynienia. Upływ czasu w takim przypadku wpływa na zmniejszenie cierpienia po śmierci bliskiej osoby. Powodowie poza zmarłą córką J. mają czworo dzieci wobec czego mogą liczyć na ich wsparcie i pomoc.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd uznał, iż adekwatną kwotę zadośćuczynienia o funkcji kompensacyjnej dla powodów stanowić będzie kwota 40.000 zł, a uwzględniając wypłacone w trakcie postępowania likwidacyjnego przez

pozwanego na rzecz powodów kwoty po 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 30 000 zł orzekając jak w pkt I sentencji wyroku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Stosownie do treści art. 481 § 1 i 2 k.c., ustawowe odsetki z tytułu opóźnienia Sąd zasądził zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 30 grudnia 2014 r. przyjmując, że w tejże dacie pozwana, jako profesjonalista, zobowiązana była do wypłaty należnego powodowi zadośćuczynienia; opóźnienie w wypłacie odszkodowania zaktualizowało się bowiem po upływie trzydziestodniowego terminu od dokonanego wezwania, co zgodnie z twierdzeniami obu stron miało miejsce w dniu 26 listopada 2014r. (art. art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

Ponieważ roszczenie powodów uwzględnione zostało jedynie częściowo, podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowił art. 100 k.p.c. W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów - powodowie wystąpili z odrębnymi pozwami, połączenie spraw do wspólnego rozpoznania przez sąd nie traci przymiotu odrębności sprawy – kwoty po 164,77 zł przy uwzględnieniu, że powodowie wygrali sprawę w 33%. I tak koszty poniesione przez każdego z powodów wyniosły 8 117 zł (opłata od pozwu w kwocie 4 500 zł i koszty zastępstwa procesowego 3 617 zł, koszty poniesione przez pozwanego to 3 752 zł (wydatki na opinię i koszty zastępstwa procesowego w minimalnej stawce 3 617 zł. Łączne koszty obu stron to 11 869 zł, powodowie wygrali sprawę w 33% i winni ponieść koszty w kwocie 7 952,23 zł a ponieśli w kwocie 8 117 zł różnica pomiędzy poniesionymi kosztami a kosztami które powodowie winni ponieść wynosi 164,77 zł i w tej wysokości sąd zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów zwrot kosztów postępowania. Sąd nie znalazł podstaw, aby uwzględnić dwukrotność stawki dla pełnomocnika powodów, z urzędu Sądowi wiadomo, że pełnomocnik powodów specjalizuje się w tego rodzaju sprawach, sprawy te są jednorakie i nie wymagają dużego nakładu pracy.

SSO Małgorzata Franczak-Opiela